

ELS AMICS D'EUROPA

PUBLICACIÓ QUINZENAL

ÓRGAN DEL «COMITÉ D'AMICS DE L'UNITAT MORAL D'EUROPA»,

A BARCELONA I DELS SEUS ADHERITS I COL·LABORADORS

ELS AMICS D'EUROPA seran servits per abonament al periòdic VIDA OLOTINA a qui es dirigeixi a l'Administració, acompanyant l'import de la subscripció que és de 1'25 pessetes el trimestre.

ADRESSA DEL PERIODIC
Gerent de VIDA OLOTINA: «Lliga Regionalista», OLOT

ADRESSA DEL COMITÉ
Carrer de Balmes, 65, 1er. BARCELONA

N.º 5

PRIMERA QUINZENA DE DESEMBRE

1917

THE PATHS OF PEACE

(AUTUMN OF MCMXVII. FOURTH YEAR OF WAR)

The paths of Peace are silently velvet-like.

She is here and we had not remarked it. And she is already a while here.

It is like in the house of a dangerous sick person, when the great fretting is there. People go up and down, they run one against the other and chatter, and some time ago someone had knocked softly at the door, and nobody was seen yet. And somebody asks: «—Molly, who was there?» And Molly answers: «—Sir, it was the Sister.»

The Sister is in the next room. Softly and neatly she takes the re-lucent pins out of the black parcel and stings with them her sister-dress. She has also taken a pair of sleeves and a prayer book; and she prepared herself to pass the night.

And encountering and chattering people are defiling off. And then the sick person says when he is alone: «—Oh, gracious God!» And the Sister goes in.

So it is. It is already night. What a silence, gracious God, to-day, over sick Europe! Where are now those cries? Where are those discussions? On those subjects, so passionate until now (German culture, Latin culture, barbarism and civilisation...) there only declaims,—and he does it in the street—some unfortunate who takes it as a pretext for missing work or not remain alone.

...In the next room is Peace, silent, she has taken out of the humble parcel the prayer book and puts on the white sleeves of relief.

XENIUS

(From «La Veu de Catalunya», 10 th d'October 1917).

LES ARISTOCRÀTIQUES ANDRÒMINES DELS AMICS D'EUROPA

El senyor d'Unamuno, professor de l'Universitat de Salamanca, s'ha donat el gust d'escriure, en un article publicat no fa gaire, que els ideals dels *Amics d'Europa*,—reunits aquí, a Catalunya, en un petit grup, tan humil com fidel,—eren unes «*aristocràtiques andròmines*». Sota la ploma d'un hel·lenista per oposició com el senyor d'Unamuno, aquesta curiosa designació, que està quasi en grec, podria resultar doblement afalagadora per a nosaltres, des del punt d'ovir de la noblesa de l'ideal com de la virilitat per sostenir-lo. Desgraciadament el senyor d'Unamuno, hel·lenista per oposició, és més aviat periodista, i potser agitador per vocació; el llenguatge dels seus articles té a voltes més de *charro* virolament que de reminiscències clàssiques; i per tot això sembla que haurem de resignar-nos, a veure en el sentit d'expressió tan elegant, un propòsit pejoratiu i una qualificació desfavorable.

Acceptem l'un i l'altre sense massa inquietud, que prou sabiem, en adoptar la posició que venim mantenint enfront dels problemes actuals, que no per tothom aquesta posició havia de ser tinguda per grata. Menys havia de ser-ho que per ningú, per un escriptor com el senyor d'Unamuno que, de l'odi a Europa, de l'antagonisme a l'esperit europeu i de la defensa de l'*africanisme*, se n'havia fet una actitud, no per teatral menys noble, i sincera, i vigorosament sentida. Als ulls del bon africà el bon europeu serà sempre un aristòcrata insuportable; i la cultura, aon aquest es complau en veure el sagrat heretatge

de la col·lectiva elaboració secular, una trivial joguina. El príncep marroquí invitat a Boulogne-sur-Seine, a veure un partit de foot-ball, preguntava *quant guanyaven aquelles pobres gentes per fatigar-se en tant de manera*; no és estrany que aquell qui es consideri devers el príncep marroquí com un germà d'adopció, vingui a sentir el mateix piadós menyspreu quan entén parlar de la superació de la guerra, de l'imperurbable unitat de la cultura, de la *Ciutat de Déu*, de la Societat de les Nacions, de la república universal de les idees i d'altres coses delicades, amb les quals no és possible guanyar una batalla campal ni solament unes petites eleccions.

Ara, el que ocorre és que amb això de l'africanisme, sempre li serà difícil a un professor de grec, per molt *zorro* que surti, ser el més africà del país. És probable que un ministre malagueny resulti sempre a son costat mil vegades més africà i deu mil vegades més *zorro*. Llavors pot esdevenir-se que el ministre malagueny cometi contra el professor de grec tal o qual desaprensiu contrafur. I quan aquest es queixi i posi el crit al cel, i invoqui la justícia, i la dignitat de l'intel·ligència, i la civilitat honesta, i el respecte degut a les valors espirituals, aquell li contesti sense resposta, des de les altures de la vulgaritat triomfant i de la gubernamental omnipotència, que tot això del respecte a les valors espirituals i de la civilitat honesta, que tot això de l'intel·ligència i de la justícia, no passa de ser... *aristocràtiques andròmines*.

EL QUE NO S'HA DE DIR

A l'hora del the, en un saló molt íntim, «rue de la Faisanderie». Homes de lletres. Artistes. La senyora de la casa és un esperit alerta i delicat. Ha publicat dugues novel·les i un llibre de impresions de viatge. La seva filla és una poetessa de la qual es parlarà. Són amb nosaltres un jove compositor belga — per sos binocles, per sos cabells llargs i per la correcció del rostre recorda el nostre Joaquim Nin—qui ens parla dels joves catalans pensionats que estudiaven al Conservatori de Brussel·les, i un bariton, belga també, qui ens canta —amb un art inflammat—la «Brabançonne des refugiés».

Si som una dotzena, les dames abunden. Una ex-actriu qui ens parla de la guerra de l'any 70 i de l'assedi de París. Aqueixa senyora ens confessa que mai no volgué passar el Rhin i fer-se aplaudir del poble prussià. Mes la senyora de la casa sí que l'ha volgut passar, el Rhin, i ens diu amb quin orgull —orgull de francesa—es plavia de saludar l'emperador Guillem quan el veia, passejant a peu, pels parcs berlinesos. Altres dames són amb nosaltres i duen a la conversa llur graciosa sentimentalitat.

Mes heusaquí que, de sobte, com fos

que una d'eixes dames es dolqués del calvari que passen les mares, l'ex-actriu qui no volgué mai passar el Rhin, diu la paraula sacrílega:

—Jo no plany les mares alemanyes!

Un senyor ja entrat en anys que és al nostre costat escolta aqueixes paraules amb una gran indiferència. La majoria de les dames hi fan un gest dubitatiu. Nosaltres volem replicar-les. Més una senyora jove ens pren la davantera.

—No! Aixó no s'ha dir. Aixó no s'ha pensar. Jo les plany totes, les mares, les franceses i les alemanyes. Totes són ignocents. Sortosament, hi ha encara alguna cosa més forta que la passió nacional. Recordeu-vos de la llei de Crist. Totes les mares són de dordre. No repetiu pas, senyora, lo que haveu dit. Aixó una francesa no ho ha de dir.

La mestressa i sa filla aproven la curta rèplica. El senyor gros del meu costat segueix indiferent. I l'ex-actriu no cessa de donar noves raons per la seva tesi i de repetir, obstinadament:

—Jo no les plany, les mares alemanyes!

Ans de sortir comprenem el per que d'aqueixa obstinació. La dama sacrílega no ha tingut mai cap fill.

A. MASERAS

LORD LANSDWONE

Honor a Anglaterra, que produeix encara homes així. Honor a la pura valentia del cavaller impàvid de setanta tres anys.

Lord Lansdwone amb una carta que,

en vint-i-quatre hores, ha commogut tot el món, senyala resoltament al seu país el deure de la pau immediata.

Ens sembla alegòricament reveure la llegenda de Don Joan, amb la blanca

figura del pare. També es diria que el vell lord Lansdwone compareix als nostres ulls amb un saturni rellotge a la mà.

Don Joan fletoma i riu. I Falstaff riu. I Punch riu.—També Gedeon reia.

Mes qui és el sord o el foll que no comença de sentir cançó de campanes en l'aire d'Europa?

Lord Lansdwone ha vingut a interrompre el festí dels enganys. Pogués arribar a interrompre el festí de la mort!

XENIUS.

De «La Veu de Catalunya».

ORIENTACIÓ I CONCLUSIÓ

Una orientació única prenen totes les reflexions serenes sobre la guerra europea les quals duen a una conclusió també única.

L'orientació és que sigui aquesta de avui la guerra europea última. La conclusió és que, per aixó, caldria una federació de les nacions.

Es diria que l'accentuació del nacionalisme és alló que empitjora la guerra, i també que per aqueixa accentuació ha de ser ja cosa impossible una guerra nova.

Sempre s'havia distingit en Dret Internacional. — diu T. J. Lawrence — dins d'Estats bel·ligerants, entre ciutadans combatents i no-combatents. Combatents eren aquells que prenen part activa a la guerra, pertanyent a les forces armades dels Estats. I la massa dels no-combatents era la població civil que romanía a sa casa continuant la labor pacífica de cada dia.

L'article 3 del *Reglament* de la Haya declarà que «les forces armades dels partits bel·ligerants poden ser combatents i no-combatents.» Però forces armades no-combatents, volia dir aquelles que servien una armada en ses operacions de guerra però en serveis no bèl·lics, com, per exemple, en serveis de

telegrafia, etc. Així es mantenia la distinció entre l'element militar i l'element civil. L'exèrcit devia respectar l'element civil enemic, i l'element civil no devia mai pendre armes contra l'exèrcit enemic.

Però avui aquestes distincions són inútils. Ja no és d'Estat a Estat la guerra, sinó de Nació a Nació. Les nacions bel·ligerants se són dedicades, senceres, a labors bèl·liques. Ningú se'n pot dir exclòs: el treball de tots serveix l'exèrcit; fins els infants s'utilitzen per aguantar la situació bèl·lica i col·laborar a la victòria.

L'abolició dels privilegis, l'igualtat de tothom davant de la llei, aqueixa reconeixença de la valor de l'individu, fa impossible una revolució individualista anàrquica. El nacionalisme ha dut a una guerra monstruosa, però la igualtat de les nacions davant d'una llei supernacional ha de fer impossible una nova guerra. «Només calia un pacte — diu Coppola d'Anna, en un article publicat a la revista *Nuova Antologia* — i Europa podia evitar la conflagració: organitzant-se federativament sobre la base del respecte més ampli i de l'autonomia més àmplia entre les nacions diverses.»